

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen
v/leder Ine Eriksen Søreide

Oslo, 18. februar 2026

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:83 S (2025-2026) – representantforslag fra representantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug

Jeg viser til Utenriks- og forsvarskomiteens brev av 6. februar 2026, der det bes om Utenriksdepartementets uttalelse til Dokument 8:83 S (2025-2026) fra representantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug. I brevet foreslås at regjeringen bør «innføre en plikt i utredningsinstruksen til å sammenligne med andre lands praktisering av EØS-relevant regelverk, legge fram en gjennomgang av andre lands praktisering og/eller varslede tilpasninger i enhver proposisjon om samtykke til innlemmelse av nye rettsakter i EØS-avtalen, samt å oppnevne et faglig uavhengig handlingsromsråd med oppgave å etterse at Norge ikke overoppfyller rettsakter fra EU på bekostning av nasjonalt handlingsrom. Rådet skal ta imot innspill fra befolkningen, ha kapasitet til å gjennomføre nabosjekker på eget initiativ og gi offentlige anbefalinger til regjeringen. Regjeringen må grunngi hvert tilfelle hvor den ikke tar anbefalingen til følge. Fagbevegelsen, industrien og primærnæringene skal være representert i rådet».

EØS-avtalen er Norges viktigste internasjonale avtale og regjeringen mener det er avgjørende at vi forvalter avtalen, og dermed vårt forhold til våre naboland i EU, på en best mulig måte. EØS-retten bygger på et prinsipp om lojal gjennomføring og ensartet anvendelse i hele EØS-området. Vi er et land som opprettholder våre internasjonale forpliktelser og følger opp de avtaler vi har inngått. I dagens geopolitiske situasjon er det viktigere enn noen gang.

Til det første forslaget om å *innføre en plikt i utredningsinstruksen til å sammenligne vår praksis med andre lands praktisering av EØS-relevant regelverk* vil jeg peke på at det i veileder til utredningsinstruksen (pkt. 5.6.3) allerede er nedfelt at departementene bør løpende vurdere nordisk samordning når det er relevant. Det er i denne fasen at vi fra norsk side kan se hen til våre nabolands praksis og gjennomføringstiltak. En

samordning på nordisk nivå kan understøtte nordisk mobilitet, konkurransekraft og samhandel noe jeg mener er positivt, og som kan gi oss verdifull innsikt. Nabosjekken er ikke utformet som en plikt, noe som gir oss fleksibilitet i arbeidet og bidrar til at vi ikke får forsinkelser i innlemmelse og gjennomføring av våre EØS-forpliktelser. Jeg mener en slik fleksibilitet er hensiktsmessig, og at det ikke er nødvendig med en ny plikt i utredningsinstruksen for å sikre sammenligning med andre land når dette elementet allerede er ivaretatt i veilederen.

Når det gjelder forslaget om *en gjennomgang av andre lands praktisering og/eller varslede tilpasninger i enhver proposisjon om samtykke om innlemmelse av nye rettsakter i EØS-avtalen* mener jeg at dette vil være et lite treffsikkert krav. Antall rettsakter som løpende innlemmes i EØS-avtalen er betydelig, og mange av disse er tekniske og avgrensede. Å gjennomføre en systematisk kartlegging og sammenligning av andre lands praktisering og tilpasninger vil bidra til å forsinke nødvendige prosesser. Rettspraksis utvikles også som oftest først etter at regelverk er gjennomført, og en slik gjennomgang vil ikke gi oss ny innsikt i forkant av innlemmelse.

Jeg mener forslaget om å *oppnevne et faglig uavhengig handlingsromsråd med oppgave å etterse at Norge ikke overoppfyller rettsakter fra EU på bekostning av nasjonalt handlingsrom* vil kunne bidra til å skape klarhet om ansvar, rolle og beslutningsmyndighet i arbeidet med våre EØS-forpliktelser. Ansvaret for å vurdere og ivareta nasjonalt handlingsrom ligger hos regjeringen. Innenfor rammen av EØS-avtalen har forvaltningen en plikt til å utrede konsekvenser, inkludert rettslige og økonomiske, før regelverk innlemmes og gjennomføres. Det finnes flere eksisterende mekanismer i forvaltningen som kvalitetssikrer rettslige spørsmål, bl.a. Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet. Vurdering av handlingsrommet er komplekse rettslige tolkninger og krever beslutninger som er rettslig bindende. I tråd med vårt konstitusjonelle system kan ikke ansvaret for dette overlates til et uavhengig råd.

Hva gjelder overoppfyllelse av regelverk fra EU er det etablert mekanismer som gir aktører i samfunnet anledning til å påpeke dette bl.a. gjennom høringsinstituttet som nedfelt i utredningsinstruksen. Regjeringen mener derfor at arbeidet med å identifisere og bruke nasjonalt handlingsrom best ivaretas innenfor de etablerte konstitusjonelle og administrative rammene, med tydelig politisk ansvar og ordinære kontrollmekanismer.

Med vennlig hilsen

Espen Barth Eide